

Staaende deri, men jeg maa dog dertil sige, hvad vistnok det ærede Medlem ogsaa vil indrømme mig, at Huusbonden meget udførlig faaer sit Skudsmaal af Lyndet, og det mundtlig fra den Ene til den Anden, og det kommer meget videre omkring end det skrevne Skudsmaal. Det er en Kjendsgjerning, og derfor troer jeg heller ikke, at en saadan Skudsmaalsbog behøves. Det undrer mig, at en saa practisk Mand som det ærede Medlem kan tale, efter min Mening, saa upractisk og mene, at Vedtagelsen af Endringsforslaget vilde foraarsage flere Processer. Det er aabenbart, at det ikke kan falde noget Lyndet ind, naar det faaer et godt Skudsmaal, at stævne Huusbonden; det vilde det kun falde paa, dersom det fik et slet Skudsmaal, og derved er der jo en Bestemmelse i selve Lyndeloven. Ogsaa den ærede sidste Tale bemærkede, at man burde sørge for, at Processerne ikke tiltoge; jeg troer nu snarere, at de vilde aftage, thi der vil blive givet langt færre daarlige Skudsmaal. Det vil i Virkeligheden heller ikke blive anseet som et daarligt Skudsmaal, naar Lyndet, hvad der vil blive meget almindeligt, slet ikke har noget Skudsmaal, og herved maa det erindres, hvad jeg før bemærkede, at det intetsigende Skudsmaal, som de fleste nu have, ikke siger mere end slet intet Skudsmaal; det regnes af Folk i Almindelighed snarere for et maadeligt Skudsmaal, naar det hedder: „Befkommende har i den og den Tid hent mig til min Tilfredshed“. Det vil, oversat paa godt, bredt Dansk sige, at man ikke kan sige om Lyndet, at det har været utro eller rapsket for meget, men at det maaskee dog har rapsket en lille Smule; hvad der er meget almindeligt, og jeg seer derfor ikke, hvortil saadanne Skudsmaal behøves.

Lehmann: Der er to ærede Talere, som ere komne tilbage paa et Par Dninger, som ere fremkomne, den ene idag fra en af de ærede Forslagsstillere (Somme) og den anden under Sagens første Behandling, og som forekomme mig, at fortjene at tages mere under Overveielse, end det synes hidtil at være skeet. De have mod den Inconsequents, som er bleven paavist, ikke havt Andet at anføre, end at

det var heelt forskjelligt Forhold, som man sammenlignede. Men det forekommer mig dog at vække Betænkelighed — og det er kun fra det Synspunkt, at jeg har fundet mig foranlediget til at begjære Ordet — at Landsthinget omtrent samtidigt vedtager 3 Love, som gaae ud fra ganske forskjellige Anstuelser og føre til ganske forskjellige Resultater i aldeles eensartede Forhold. Det er nemlig aldeles vist, at det i Sagen om Embedsmænds Erklæringer er blevet sagt og sagt, gjentaget og gjentaget, at man ikke kunde stole paa Udtalelser, der vare fremkomne uden at være kjendte af de Befkommende, altsaa hemmeligt, at de vare upaalidelige, og at det for at give dem den fornødne Troværdighed var nødvendigt, at den, som de angik, kom til Kundskab om dem. Dette er under den omtalte Sag uafbrudt blevet anført, og jeg tør sige, at det er det Æneste, jeg kan tænke mig som Motiv til den Lov, som allerede er vedtagen af Rigsdagen, og til hvilken jeg derfor heller ikke skal komme tilbage. Det er derfor meget paafaldende, at man har sagt — jeg husker næsten Ordene — at de Skudsmaal, der ere skrevne, det vil altsaa sige: de Erklæringer, som ere afgivne i Skudsmaalsmaalsbogen, og som altsaa komme til de Befkommendes Kundskab, ikke ere paalidelige, hvorfor heller ikke noget fornuftigt Menneske stoler paa dem, og at man derfor staffer sig Oplysninger underhaanden, det vil sige hemmeligt og Befkommende uafvidende. Det er altsaa med Hensyn til samme Forhold to forskjellige Opfattelser, der føre til to modsatte Resultater. Man kan ikke komme fra denne Inconsequents ved at sige, at Forholdene er forskjellige, at der i det ene Tilfælde er Tale om Huusbonden, i det andet om Embedsmanden, og at der hist er Tale om, hvad der skrives i en Skudsmaalsbog, men her om, hvad der skrives paa en Ansøgning o. s. v. Det er vel sandt, at der findes Forskjelligheder; men disse have ingen Betydning med Hensyn til den Tankegang, det Princip, som ligger til Grund for Ordningen af de to Tilfælde, og ved at vedtage begge Dele kommer Landstinget i Modsigelse med sig selv. Endnu klarere bliver min Anseelse, naar man seer hen til Søfartsbøgerne, som ikke ere Andet end Skudsmaalsbøger eller Lyndebøger